

عنوان مقاله:

نقیضه گویی در سنت فرزندانیه نویسی با تاکید بر نصیحت نامه شیخ المقامین به فرزندش

محل انتشار:

فصلنامه متن پژوهی ادبی، دوره 26، شماره 94 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسندگان:

صبا جلیلی جشن آبادی - استادیار، گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور، ایران

سیدمهدی رحیمی - دانشیار، گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران

خلاصه مقاله:

فرزندنامه از گونه های مهم و کهن ادب تعلیمی است که والدین باهدف آموزش علوم و تربیت دینی و اخلاقی فرزندان نوشته اند. فرزندنامه نویسان، همیشه با محدودیت های رتوریکی روبرو هستند؛ بنابراین، در پی یافتن شگردهای بلاغی برای رفع این مشکل هستند. نقیضه گویی، شگردی بلاغی است که با هنجارشکنی سنت های اندرزی، باورهای نهادینه شده در مخاطبان را درهم می شکنند و با اصل غافل گیری، می تواند موجب تاثیر بیشتر در مخاطب شود. نصایح شیخ المقامین، نقیضه ای است بر قابوس نامه که ابراهیم خراسانی برای فرزندش نوشته است. در این مقاله، با رویکرد تطبیقی و تحلیلی، کارکردهای نقیضه گویی در این اثر بررسی شد. شیخ المقامین از دو سنت همیشگی موجود در فرزندنامه ها که «توجه به سودشخصی فضایل اخلاقی» و «قضاوت مردمان زمانه» است، انتقاد می کند و از نقیضه بهره می برد تا نخست، نابسامانی ها و مفاصد روزگار خود را برای فرزندش تشریح کند تا با وارونه سازی، از رذایل اخلاقی دور شود و هم چنین، با نقیضه بر قابوس نامه، موجب ماندگاری اثر خود شود.

کلمات کلیدی:

فرزندنامه، قابوس نامه، نصیحت نامه شیخ المقامین، نقیضه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1487393>

